

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Εαρινό εξάμηνο
2024-2025

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
Νάγια Γρίλλια

Dear earth...

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ &
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**ΜΑΘΗΜΑ 2ο
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟΥ ΕΠΟΧΗΣ**

ΜΑΘΗΜΑ 2ο

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟΥ ΕΠΟΧΗΣ

Ημερησίολογιο μαθήματος...

Γυρνώντας πίσω στο προηγούμενο μάθημα...

Σημειώστε με μια/δυο προτάσεις αυτό που σας έρχεται στο μυαλό από την προηγούμενη συνάντησή μας. Τι είναι αυτό που σας έκανε εντύπωση/ αυτό που θυμάστε/ αυτό που σας έμεινε;

Οι Περιβαλλοντικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες... (ΠΑΕ)

ως

νέο
&
αναδυόμενο

ΠΕΔΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

humanities

μελετούν πτυχές
της ανθρώπινης
κοινωνίας
&
του πολιτισμού

συμπεριλαμβανομένων
ορισμένων θεμελιωδών
ερωτημάτων που θέτουν
οι άνθρωποι

human culture

human thought

Κλάδοι της επιστήμης

1980

Rockefeller Commission on the Humanities

*οι ανθρωπιστικές επιστήμες
αποκαλύπτουν πώς οι άνθρωποι προσπάθησαν να κατανοήσουν
ηθικά, πνευματικά & διανοητικά*

έναν κόσμο στον οποίο

ο παραλογισμός, η απελπισία, η μοναξιά και ο θάνατος

είναι εξίσου εμφανείς

με τη λογική, την ελπίδα, τη φιλία και τη γέννηση

Περιβαλλοντικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες

environmental humanities

eco-humanities

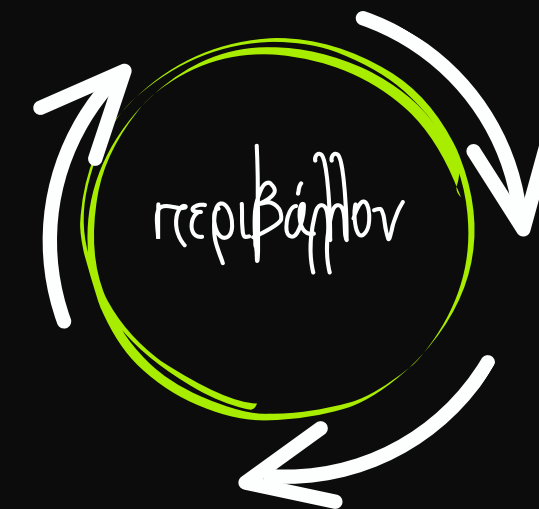
νέο/ αναδυόμενο διεπιστημονικό πεδίο γνώσης και έρευνας

φάσμα & σύνθεση

επιμέρους αναδυόμενα
περιβαλλοντικά προσανατολισμένα επιστημονικά (και άλλα) πεδία

Περιβαλλοντικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες

περιβαλλοντικά προσανατολισμένες...

φιλοσοφία

ανθρωπολογία

λογιστεχνικές σπουδές

οικονομική θεωρία

ιστορία

ψυχολογία

σπουδές παραστατικών τεχνών

θεολογία

σπουδές για τα μέσα επικοινωνίας/ενημέρωσης

θηροσκευολογία

σπουδές για τα φίδια

σπουδές για τις σχέσεις ανθρώπων-ζώων

Περιβαλλοντικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες

ΒΟΥΤΑΜΕ ΜΕΣΑ...

ΤΙΣ ΑΞΙΟΠΟΙΟΥΜΕ...

σε βάθος
πολύπλευρη
διαφοροποιημένη
οπτική

πώς φτάσαμε εδώ;

πώς θα βαδίσουμε στο μέλλον μαζί;

Περιβαλλοντικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες

ψάχνουν κάτω από την
επιφάνεια

ΣΕ ΒΑΘΟΣ...

deep

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ

creative

αναζητούν νέες
προσεγγίσεις με
έμπνευση την ίδια τη
φύση

φτάνουν
στις ρίζες των
περιβαλλοντικών
προκλήσεων

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΕΣ...

radical

ΜΕ ΔΕΣΜΕΥΣΗ

engaged

στην εύρεση νέων
τρόπων σκέψης &
δράσης

Οι μεγάλες προκλήσεις του σήμερα...

■ μπορούν να λυθούν μόνο με τη βοήθεια των
λεγόμενων θετικών επιστημών...? ■

Είναι η κλιματική αλλαγή μόνο ένα 'επιστημονικό' / 'τεχνικό' ζήτημα;

Ποια είναι
η ‘περιβαλλοντική γνώση’
που χρειαζόμαστε;

Μπορούν μόνες τους οι θετικές
επιστήμες να (μας) πάνε
“πέρα και πίσω”
από μετρήσεις & διαπιστώσεις;

ΔΕΙΦΟΡΙΑ

μήπως οι περιβαλλοντικές
ανθρωπιστικές επιστήμες μπορούν
μας βοηθήσουν να προσεγγίσουμε
απλά αλλά βαθιά ουσιαστικά
ερωτήματα όπως:

καλό για ποιον;
και με τι κόστος;

λογικά εργαλεία

ηθικές αρχές

φέρνουμε στο επίκεντρο τον

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ

ως κύριο παράγοντα στην πρόκληση παγκόσμιων περιβαλλοντικών αλλαγών

& παράλληλα ...

εξερευνούμε και πειραματιζόμαστε με

ΜΕΤΑ-ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ

οντολογικές και επιστημολογικές προσεγγίσεις

Άρθρο

Γη: Πώς το αποτύπωμα της
ανθρώπινης παρέμβασης ζει σε κάθε
κύτταρο του πλανήτη

Πηγή: in.gr
Δημοσιογραφική Επιμέλεια
Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος

Τι είδους αλλαγή εντόπισαν οι επιστήμονες στο λιμάνι της Βρέστης και πώς τη συνδέουν με το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο;

Η φύση έχει τον τρόπο να θυμάται πράγματα.

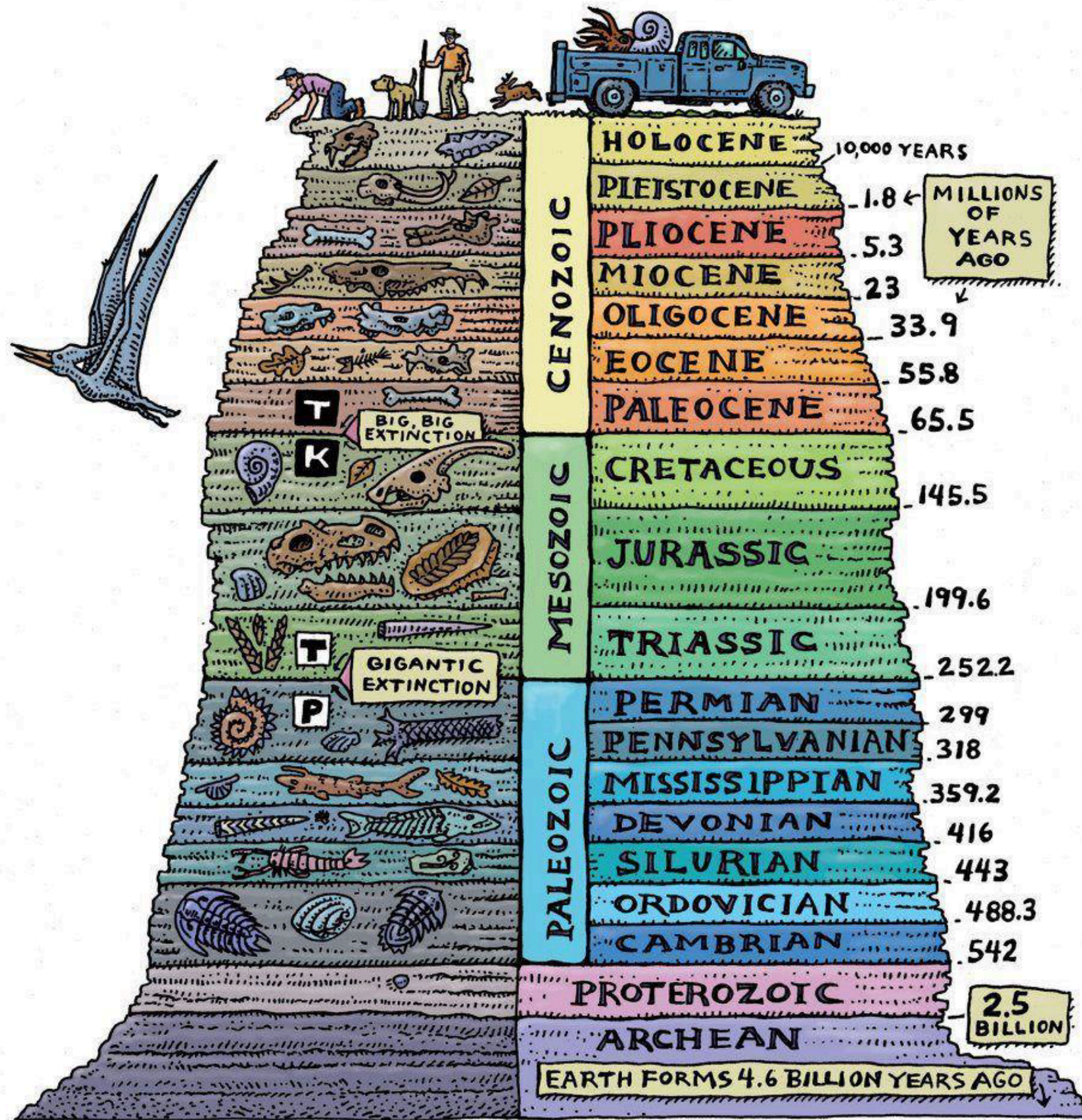
Ποια παραδείγματα αναφέρονται σε σχέση με τον απόηχο της ανθρώπινης δραστηριότητας στη φύση;

Πώς ονομάζεται η γεωλογική εποχή κατά την οποία ανθρωπότητα άλλαξε σημαντικά και αμετάκλητα τη Γη;

Πώς η βιομηχανία αυτοκινήτων και ωρολογοποιίας έχουν αφήσει το αποτύπωμά τους;

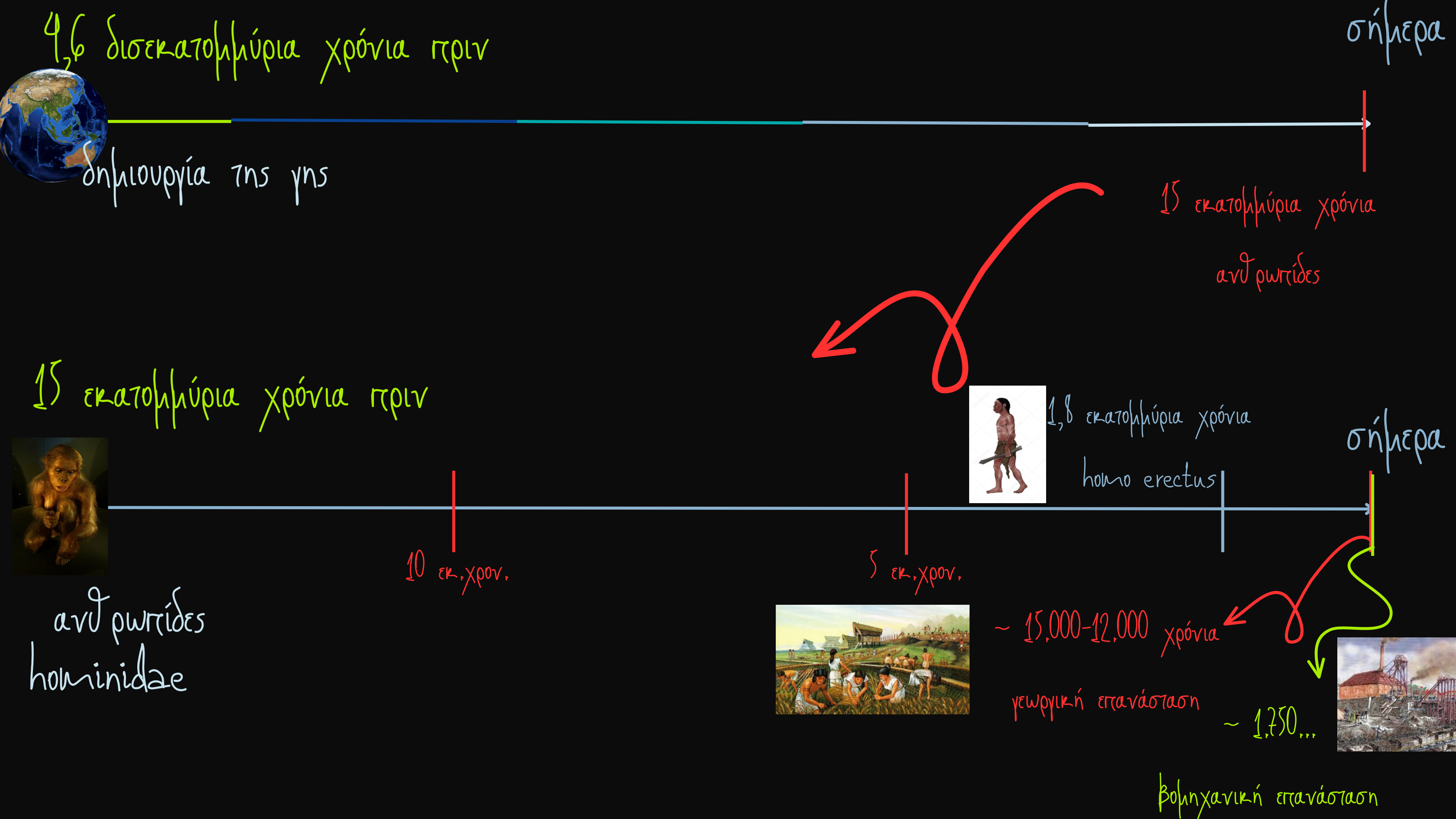
Που βρέθηκαν σωματίδια συντριμμίων από την ατομική βόμβα της Χιροσίμα σηματοδύοντας για πάντα το τοπίο;

ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟΣ ΕΠΟΧΗ

FLASH BACK

ΦΛΑΣ ΜΠΑΚ

15 εκατομμύρια χρόνια πριν

ανθρωπίδες
hominidae

10 εκ. χρον.

5 εκ. χρον.

1,8 εκατομμύρια χρόνια
homo erectus

σήμερα

~ 15.000-12.000 χρόνια πριν

γεωργική επανάσταση

~ από το 1.750...

βιομηχανική επανάσταση

Για εκατομμύρια χρόνια ο άνθρωπος ζει....

...φύση

Για εκατομμύρια χρόνια ο άνθρωπος ζει....

μέσα στη
μαζί με

από τη

....φύση

γεωργική επανάσταση

ο άνθρωπος "βγαίνει" από τη φύση

μόνιμη εγκατάσταση

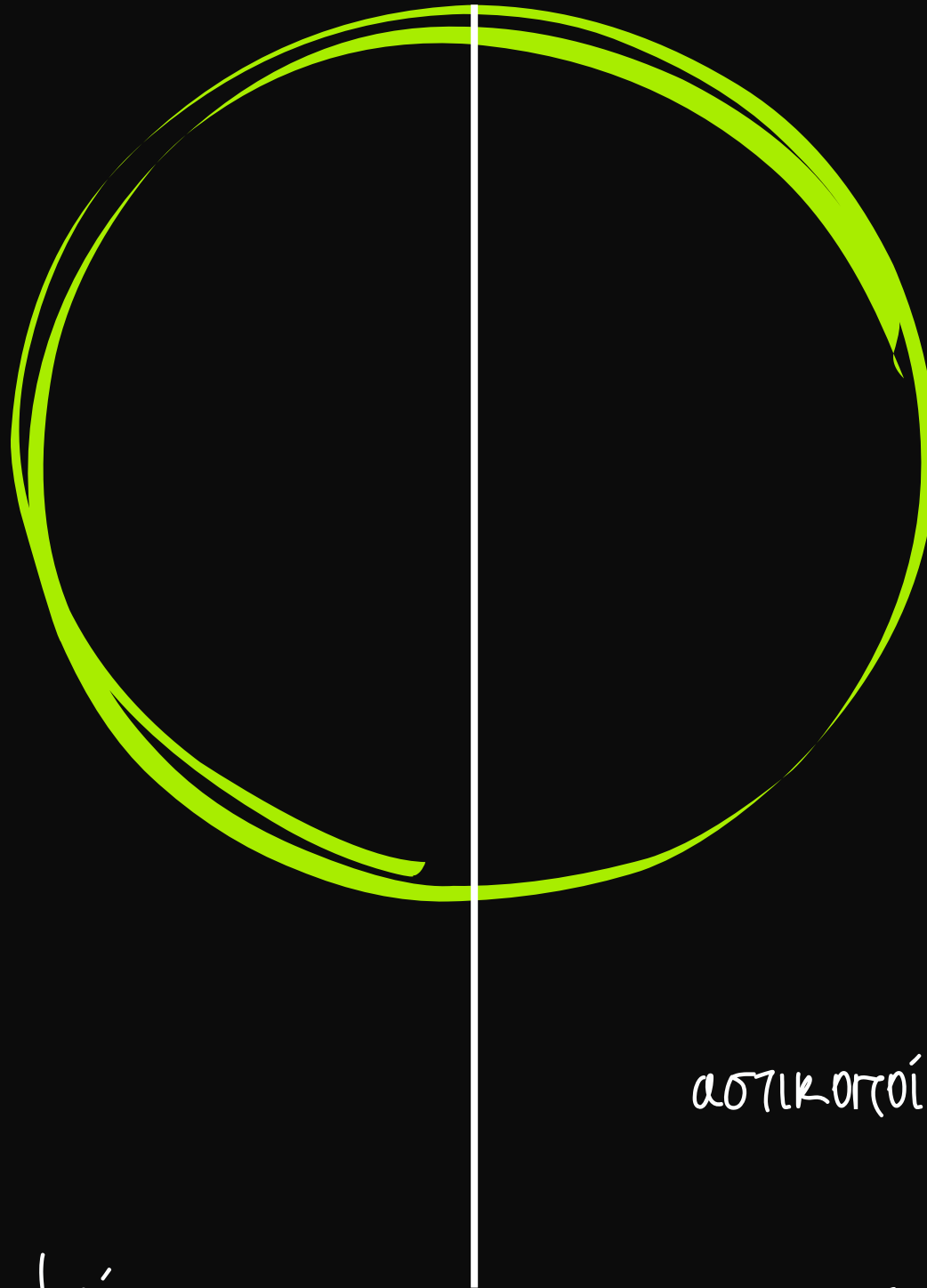
"χρήση" της γης

αγλαγή του ποταμού

πρώτες μορφές αστικοποίησης

σταδιακή αύξηση του πληθυσμού

τομές στην ιστορία

βιομηχανική επανάσταση

χρήση μηχανών

καύση υδρογονανθράκων

υπερεκμετάλλευση φυσικών πόρων

απόβλητα

απορρίμματα

ραγδαία ανάπτυξη τεχνολογίας

αστικοποίηση

κατακόρυφη αύξηση του πληθυσμού

ο βιολόγος **Eugene F. Stoermer** πρώτος ‘εφηύρε’ τον όρο... και τον χρησιμοποιούσε ανεπίσημα στα τέλη του 1980

ο όρος

ο όρος

ο όρος ο όρος

Ανθρωπόκαινος εποχή

ο νομπελίστας φυσικός (μετεωρολόγος & χημικός ατμόσφαιρας) **Paul J. Crutzen** καθιέρωσε τον όρο σε άρθρο του (“Geology of Mankind”), στο περιοδικό Nature, το 2002.

Πιο πριν...

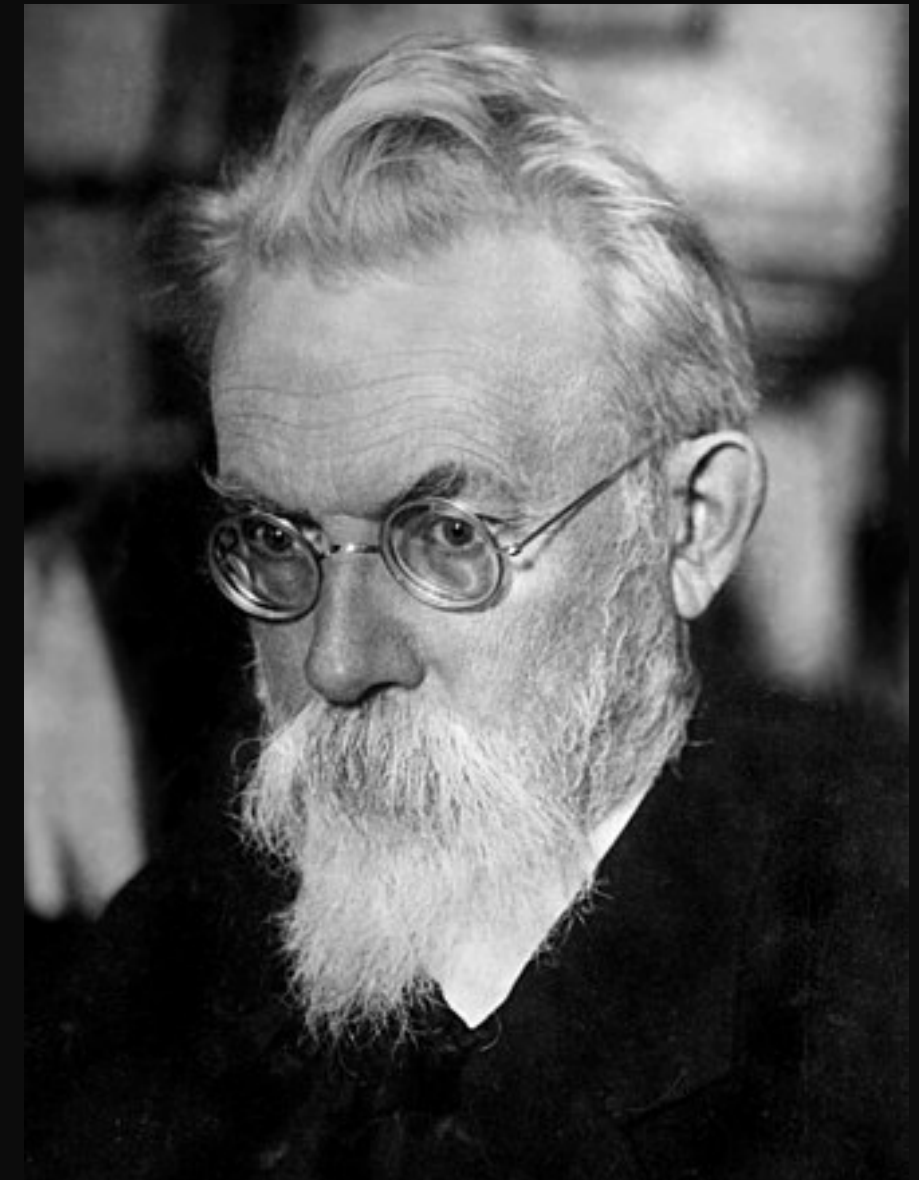
μια πρότερη έννοια

Νοόσφαιρα
noosphere

Ο Vladimir Vernadsky μεταλλειολόγος & γεωχημικός
το 1938 έγραψε για

“την επιστημονική σκέψη ως γεωλογική δύναμη”

..όρισε τη νοόσφαιρα ως τη νέα κατάσταση
της βιόσφαιρας και την περιέγραψε ως την
πλανητική *«σφαίρα της λογικής»*.

Η νοόσφαιρα αντιπροσωπεύει το υψηλότερο στάδιο της βιοσφαιρικής ανάπτυξης,
αυτό των *ορθολογικών δραστηριοτήτων του ανθρώπου*.

Ανθρωποκέντρος εποχή

προτάθηκε & χρησιμοποιείται
για την πιο πρόσφατη
ιστορικο-γεωλογική περίοδο της
Ολόκαινου εποχής

χαρακτηρίζεται από
μεγάλης έκτασης ανθρώπινη δραστηριότητα
που επιφέρει
σημαντικές αλλαγές στον πλανήτη

International Commission on Stratigraphy (ICS)
International Union of Geological Sciences (IUGS)

απορρίφθηκε το 2024
ως νέα γεωλογική εποχή που θα ακολουθήσει την Ολόκαινο...

Ωστόσο χρησιμοποιείται ευρέως...
στις επιστημονικές & περιβαλλοντικές κοινότητες

για να αναδείξει & επισημάνει
την επιρροή της ανθρώπινης δραστηριότητας
στον πλανήτη και τις συνέπειές της

Σε ποια περίοδο αναφέρεται;

στη νεότερη ιστορικο-γεωλογική περίοδο
από τη Βιομηχανική Επανάσταση (μέσα 18ου και 19ος αι) μέχρι και σήμερα...

Γιατί;

κυρίαρχη η παρουσία του ανθρώπου

με τις δραστηριότητές του να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στις πλανητικές διεργασίες

Ανθρωποκαινός εποχή

υπάρχουν συγκεκριμένες γεωλογικές ενδείξεις
που σηματοδοτούν τη νέα αυτή εποχή?

Σημαντική αύξηση της διάβρωσης του εδάφους και της
μεταφοράς ιζημάτων

Διαταραχές των κύκλων του άνθρακα, του αζώτου,
του φωσφόρου και διαφόρων μετάλλων

Περιβαλλοντικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της
υπερθέρμανσης του πλανήτη, της ανόδου της στάθμης της
θάλασσας, της οξίνισης των ωκεανών

Ανθρωποκαινός εποχή

υπάρχουν συγκεκριμένες γεωλογικές ενδείξεις
που σηματοδοτούν τη νέα αυτή εποχή?

Ραγδαίες αλλαγές στη βιόσφαιρα, τόσο στη στεριά όσο
και στη θάλασσα

Πολλαπλασιασμός και παγκόσμια διασπορά του
σκυροδέματος (μπετόν), των πλαστικών και άλλων
λεγόμενων "τεχνοαπολιθωμάτων".

Ανθρωποκαινός εποχή

υπάρχουν συγκεκριμένες γεωλογικές ενδείξεις
που σηματοδοτούν τη νέα αυτή εποχή?

"Πολλές από αυτές τις αλλαγές θα διατηρηθούν για χιλιετίες ή και περισσότερο,
και θα μεταβάλλουν την πορεία του συνολικού συστήματος της Γης,
ορισμένες φορές με μόνιμες επιπτώσεις"

ποια είναι τα **χαρακτηριστικά** της εποχής μας

μετά τις δύο μεγάλες τομές της ιστορίας....

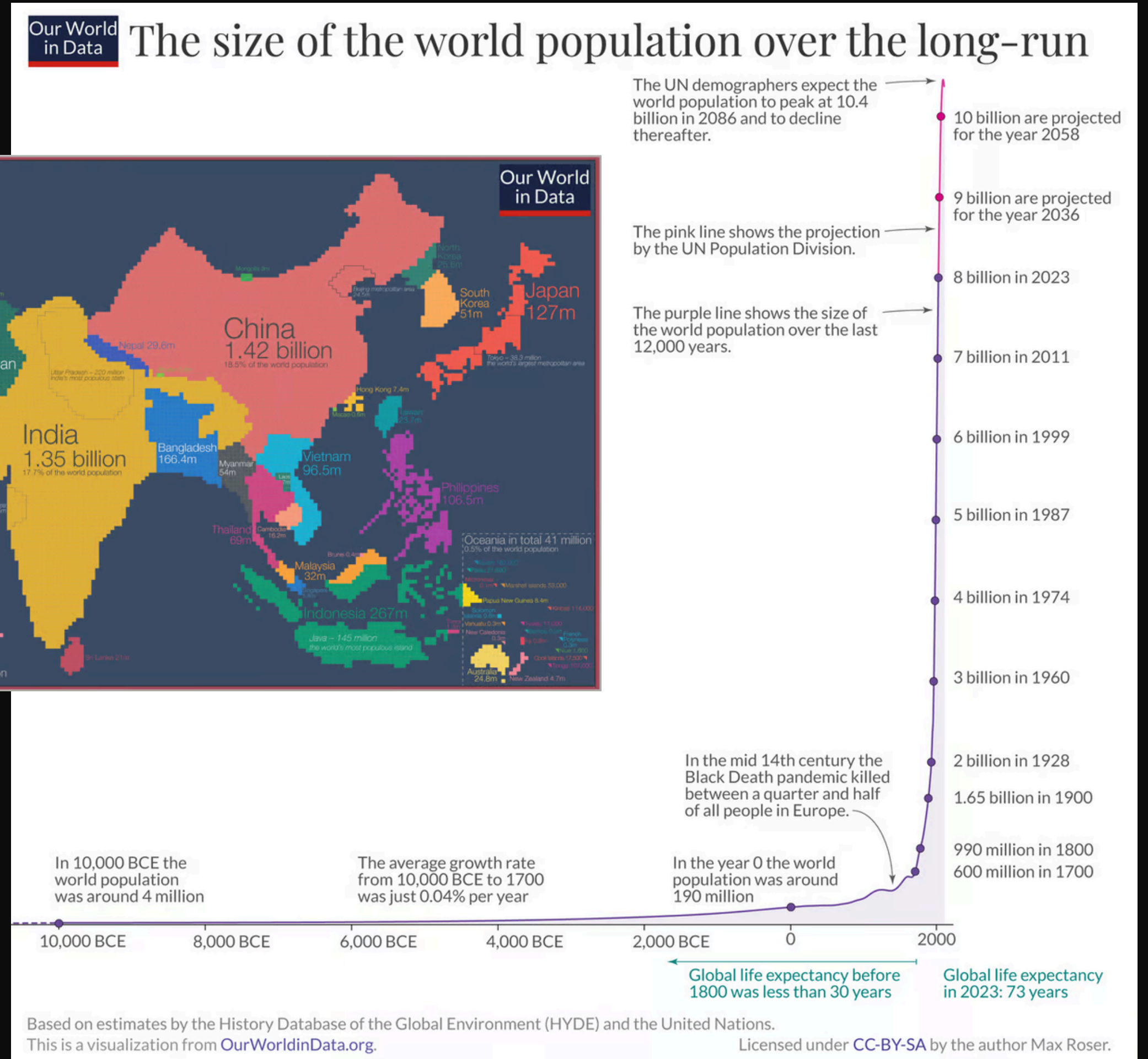
Σταδιακή πορεία από την αρχαιότητα και μετά:

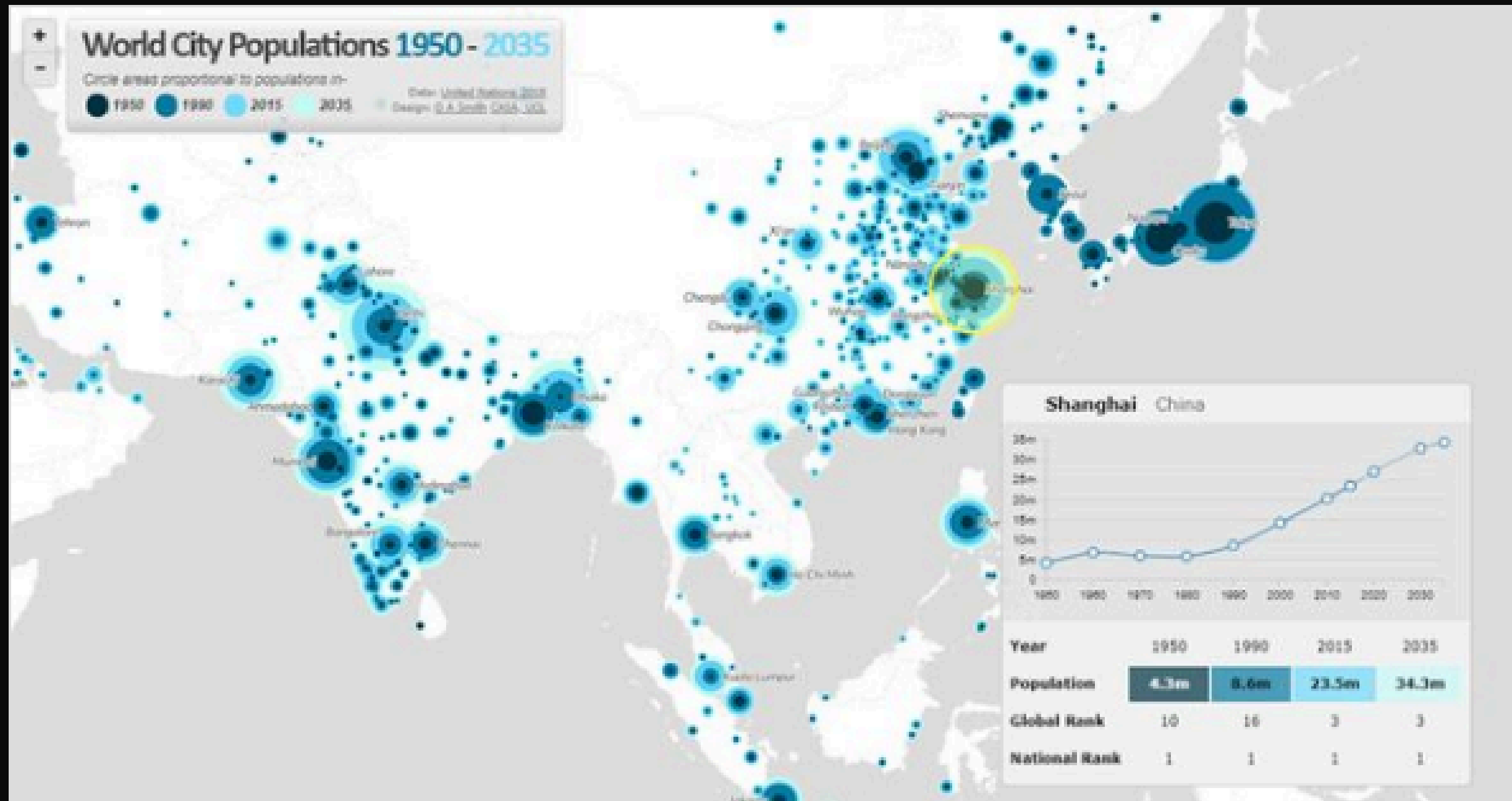
- Δημιουργία πρώτων εγκατεστημένων αγροτικών κοινωνιών
- Εγκαθίδρυση κρατών με χαρακτήρα πέραν του τοπικού
- Ίδρυση πόλεων με μεγάλο πληθυσμό
- Πρώιμη παγκοσμιοποίηση ως απότοκο των μεγάλων μεταναστεύσεων και της εξάπλωσης του εμπορίου

Πρώιμη Νεωτερικότητα (15ο-19ο αι):

- Ευρωπαϊκή αποικιοκρατία
- Σχεδόν όλος ο πλανήτης παράγει πόρους για την ευμάρεια του Δυτικού κόσμου
- Απαρχή εκβιομηχάνισης της παραγωγής
- Πρώιμος καπιταλισμός

Ραγδαία αύξηση του πληθυσμού

Mapping the Global Urban Transformation 1950-2035

Explore an interactive map of the dramatic changes in city populations across the globe between 1950 and 2035. Identify the world's fastest growing cities and regions, and urbanisation cycles of growth and decline.

Επιστημονική & τεχνολογική έκρηξη

<https://ourworldindata.org/technology-long-run>

πώς κινούμαστε

πώς επικοινωνούμε

πώς και πόσο ζούμε

πώς καταναλώνουμε

πώς εργαζόμαστε

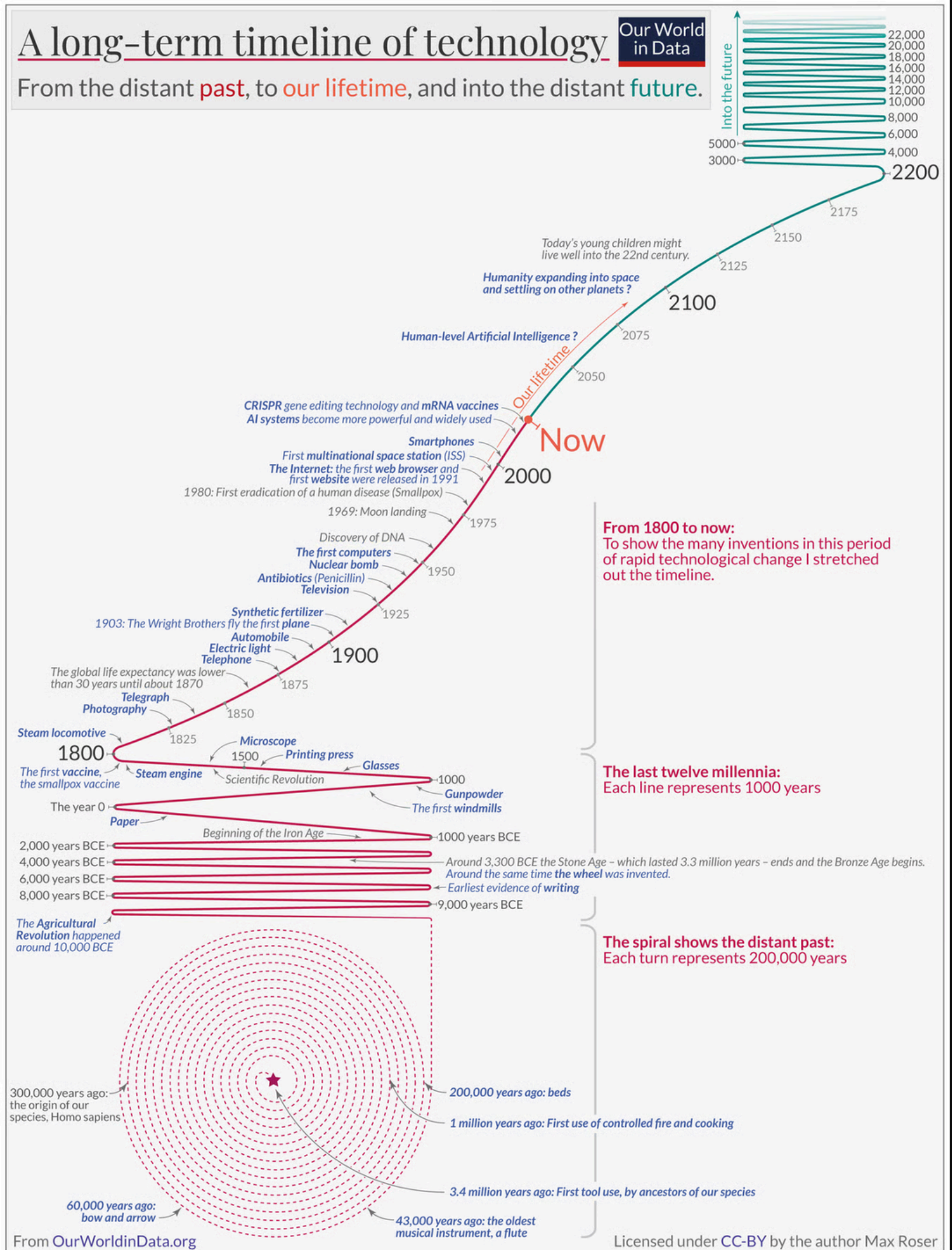
πώς παράγουμε

A long-term timeline of technology

Our World
in Data

From the distant **past**, to **our lifetime**, and into the distant **future**.

Ευδαιμονισμός

Αγορές

Υπερ- Κατανάλωση

marketing- διαφήμιση

αξιακό σύστημα
με βάση το “έχειν”

πλαστές ανάγκες

κουλτούρα “μιάς χρήσης”

επικράτηση αντίληψης
περί “απεριόριστων πόρων”

Παραγωγή και συσσώρευση αποβλήτων

σύστημα

ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

διάρκεια ζωής αποβλήτων

επιβάρυνση 'αδύναμων κρίκων'

Υψηλή ενεργειακή κατανάλωση

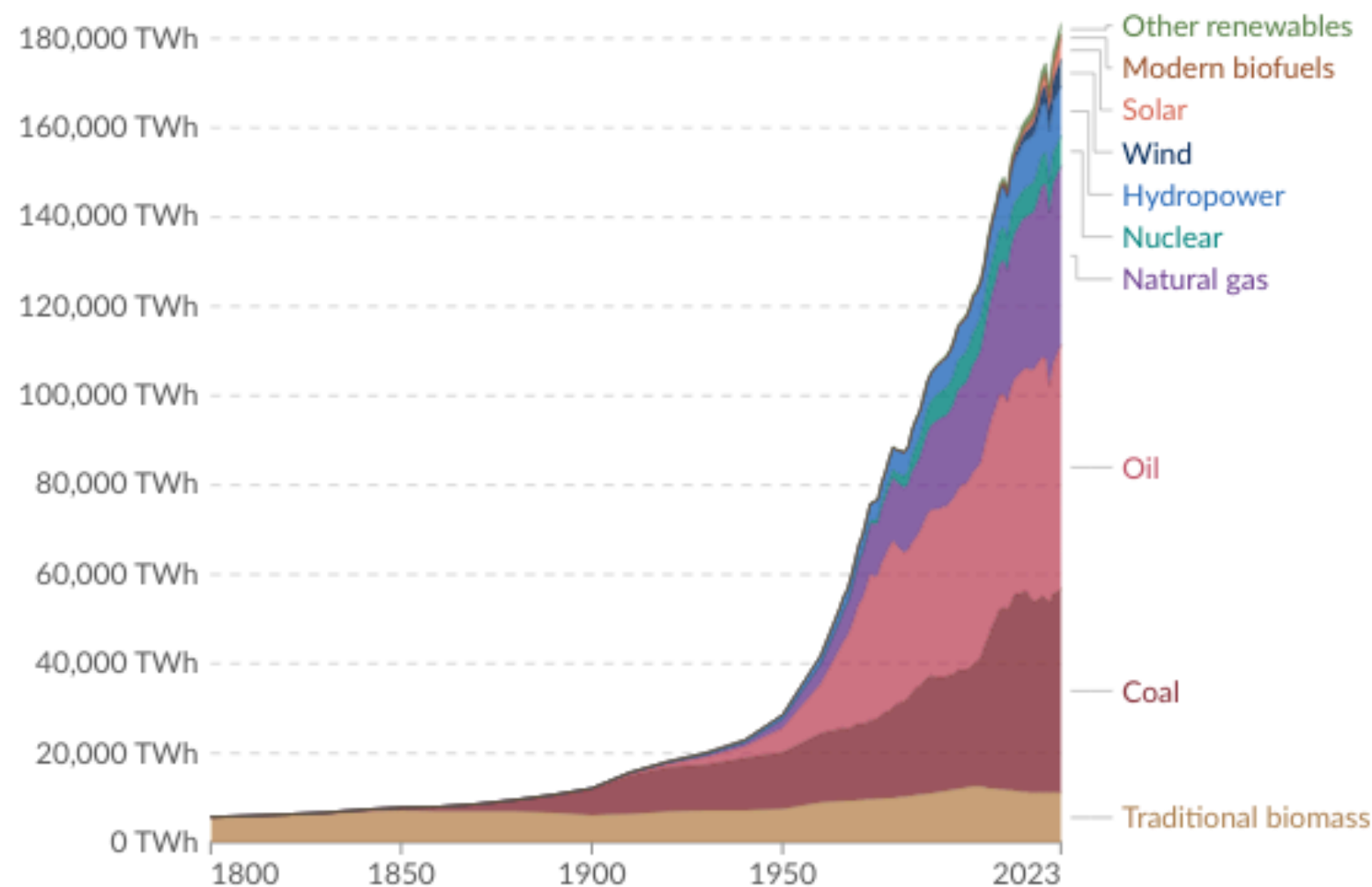
Global primary energy consumption by source

Primary energy is based on the substitution method and measured in terawatt-hours.

Our World
in Data

Table Chart

Settings

Data source: Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2024); Smil (2017) - [Learn more about this data](#)

Note: In the absence of more recent data, traditional biomass is assumed constant since 2015.

OurWorldinData.org/energy | CC BY

Explore the data →

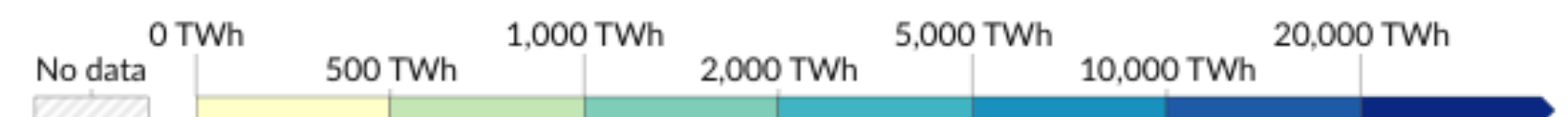
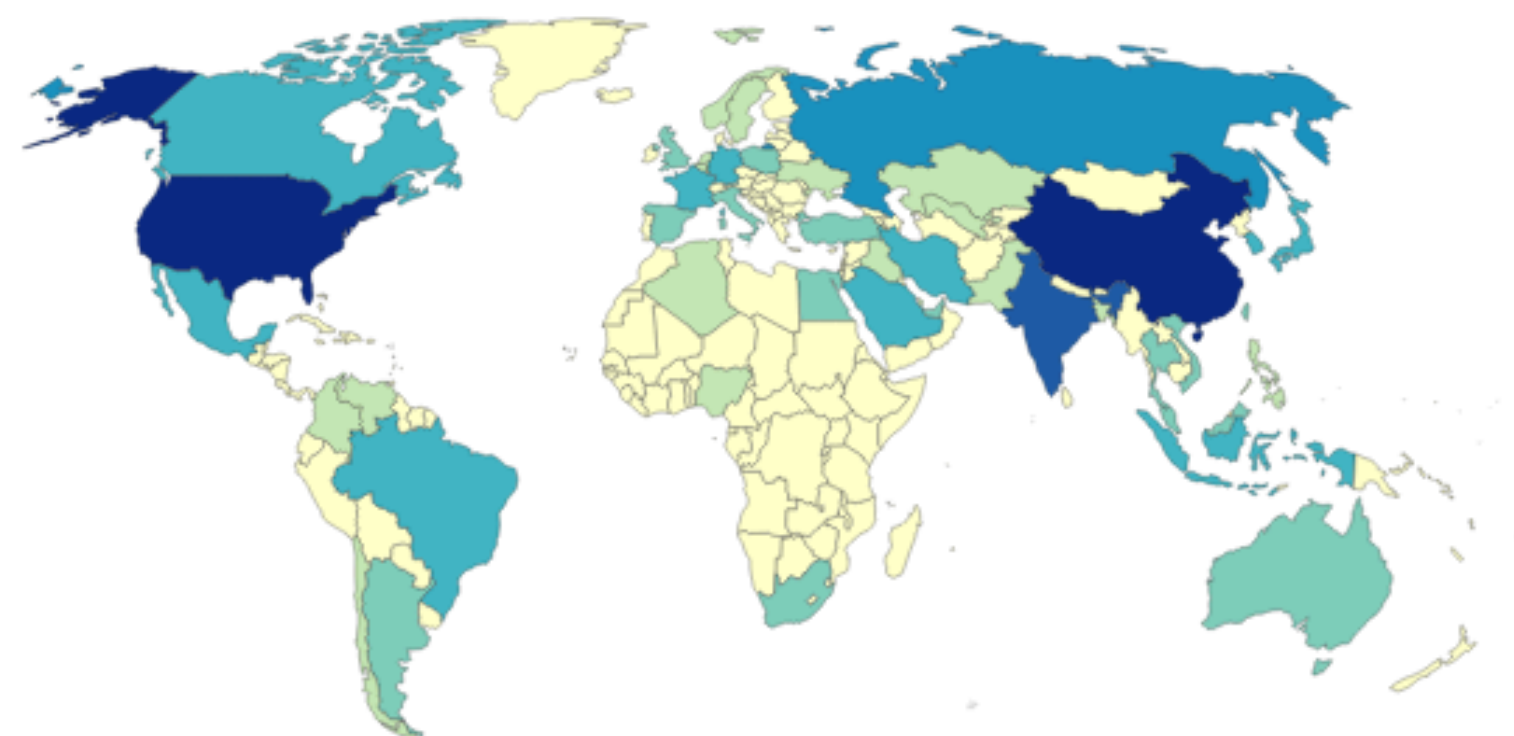
Primary energy consumption, 2023

Primary energy consumption is measured in terawatt-hours, using the substitution method.

Our World
in Data

Table Map Chart

World

Data source: U.S. Energy Information Administration (2023); Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2024) - [Learn more about this data](#)

Note: Data includes only commercially-traded fuels (coal, oil, gas), nuclear and modern renewables. It does not include traditional biomass.

OurWorldinData.org/energy | CC BY

Explore the data →

Ρύπανση

σε όλα τα οικοσυστήματα
με διαφορετικές μορφές

επηρεάζει έμβια & άβια

εξαπλώνεται και διευρύνεται
λόγω

της αλληλεξάρτησης & σύνδεσης
διαφορετικών περιβαλλόντων

Υπερθέρμανση του πλανήτη

Κλιματική αλλαγή

οφείλεται/ επιταχύνεται από
την παρέμβαση του ανθρώπου

ΚΥΡΙΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

- ορυκτά καύσιμα
- **αγροκτηνοτροφική παραγωγή**
(παραγωγή μεθανίου)

Αύξηση της παραγωγής τροφίμων

συνδέεται με
την αύξηση του πληθυσμού

κουλτούρα
‘υπερκατανάλωσης κρέατος’

καταναλωτικά & διατροφικά
‘trends’

Αυξανόμενη επέκταση της ανθρώπινης δραστηριότητας εις βάρος των φυσικών οικοσυστημάτων

Ανισότητες

Τι κρύβεται πίσω απ' όλα αυτά;

Ημερολόγιο μαθήματος...

Τι κρύβεται πίσω απ' όλα αυτά;

Αν θα αναζητούσατε την αιτία που κρύβεται πίσω από απ' όλα αυτά, ποια θα λέγατε ότι είναι;

το μοντέλο της (οικονομικής) ανάπτυξης

πώς αναπτυσσόμαστε & πώς 'παράγουμε' πολιτισμό;
πώς διαμορφώνονται οι παραγωγικές δομές της οικονομίας;
μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα

φυσικοί πόροι → υφίστανται εκμετάλλευση
με ρυθμό μικρότερο από αυτόν με τον
οποίο ανανεώνονται

περιβαλλοντική υποβάθμιση περιβαλλοντικά προβλήματα
ανικανότητα του γήινου οικοσυστήματος
να υποστηρίξει την ανθρώπινη ζωή

αξίες;

Ο Τρελός

Δεν έχετε ακουστά για κείνο τον Τρελό,
που μέσα στο ντάλα μεσημέρι άναψε ένα φανάρι, όρμησε στη μέση την Αγορά,
και άρχισε να φωνάζει:

«Ψάχνω για το θεό, ψάχνω για το θεό!»

- Εκεί υπήρχαν άνθρωποι πολλοί που δεν πίστευαν στο θεό. Και αναμεταξύ τους ο
Τρελός ξεσήκωσε άγριο γέλιο.

Απολέσθηκε, ρε; είπε ο ένας. Μήπως έχασε το δρόμο του σαν τα μικρά παιδιά; είπε ο
άλλος. Μήπως κρύφτηκε κάπου;

Μήπως βαρκαρίστηκε σε καράβι, και έσυρε στην ξενιτειά;

Έτσι ρώταγαν και γελούσαν.

Τότες ο Τρελός πήδηξε καταμεσής στους άθεους,
τους κοίταξε άγρια στα μάτια, και είπε:

«Ρωτάτε πού πήγε ο θεός; Εγώ θα σας πώ. Τον σκοτώσαμε! Εσείς κι εγώ τον σκοτώσαμε.
Όλοι εμείς είμαστε οι φονιάδες του.

Μα πώς κάναμε τέτοιο κακό; Πώς φτάσαμε ν' αδειάσουμε τις θάλασσες; Ποιος μας έδωκε
το σφουγγάρι και σβήσαμε τους ορίζοντες; Πώς έγινε τρόπος να κόψουμε τη γης από το
μαγνήτη του ήλιου; Για πού τραβάει τώρα η γης; Κι εμείς χωρίς τον ήλιο, για πού
τραβάμε τώρα εμείς;

Κοίτα πώς γκρεμιζόμαστε μπροστά.

Πώς τραβάμε πίσω, πάνου, κάτω, αριστερά, δεξιά. Σε όλα τα σημεία.

Στέκεται στη θέση του ακόμα το Πάνω και το Κάτω;
Η στράτα μας δεν είναι μια περιπλάνηση μέσα στο ατελεύτητο Τίποτα;
Η απογειάδα του άδειου χώρου δε μας παραφυσάει θανάσιμα;
Δε γίνεται πιο παγερή η παγωνιά μας;
Νύχτα πάνου στη νύχτα, δε μας κυκλώνει ζοφερότερη η νύχτα;
Δέκα η ώρα το πρωί, και πρέπει ν' ανάψουμε τα φανάρια μας.
Ακούστε, λοιπόν τους νεκροθάφτες!

Τον κρότο που κάνουν, καθώς παραχώνουν το θεό.
Δεν σας παίρνει τη μύτη η θεϊκή αποσύνθεση;
Γιατί και οι θεοί σαπίζουν.
Πέθανε ο θεός! Ο θεός είναι νεκρός! Κι αυτοί που τον σκότωσαν είμαστ' εμείς. Είμαστε οι
φονιάδες πάνου απ' όλους τους φονιάδες.
Ποιος μπορεί να μας παρηγορήσει τώρα; Το Άγιο και το Ισχυρό, εκείνο που άρμοζε ως
τώρα σε τάξη τον κόσμο και τη φύση, στάζει αίματα ανάμεσα στα μαχαίρια μας.

Ποιος θα σκουπίσει τα ματωμένα μας χέρια; Ποια αγιασμένα ύδατα θα μας γίνουν καθαρμοί; Τι λογής αγνιστήριες γιορτές, τι λογής ιερούς αγώνες θα θεσπίσουμε; Το μέγεθος αυτής της πράξης είναι πάνου από το μέτρο των ανθρώπων.

Τώρα πρέπει οι ίδιοι εμείς να γίνουμε θεοί!

Έτσι μόνο θα σταθούμε στο ύψος της πράξης του φόνου.

Γιατί δεν εξανάγινε στυγερότερη πράξη. Αυτοί που θα ζήσουν μετά από μας, έχοντας πίσω τους ένα τέτοιο πελώριο έργο, θα ζήσουνε σε μια εποχή ανώτερη απ' όλες τις εποχές μέχρι τώρα.»

– Στο σημείο αυτό ο Τρελός σταμάτησε.

Γύρισε τη ματιά του τριγύρω στους ανθρώπους,
και οι άνθρωποι τον κοίταζαν χαμένοι.

Ο Τρελός βρόντηξε τότες το φανάρι του στη γης.
Και το φανάρι σβήστηκε σπάζοντας χίλια κομμάτια.
βγήκε και είπε τα τελευταία του λόγια:

«Φτάνω νωρίς, τους είπε. Φτάνω προτού φτάσει το πλήρωμα του χρόνου. Ετούτη η πελώρια πράξη βρίσκεται καθ' οδόν. Ταξιδεύει. Δε χτύπησε ακόμη στ' αυτιά των ανθρώπων. Χρειάζεται χρόνο η αστραπή και η βροντή. Το φως των αστεριών χρειάζεται χρόνο. Οι πράξεις των ανθρώπων χρειάζονται χρόνο από τότε που γίνανε, ως τότε που θα φτάσουν στα αυτιά και στα μάτια τους. Και η πράξη τούτη είναι πιο μακρινή από τα μακρινα αστέρια.

Και όμως, αυτοί που την κάμανε είμαστ' εμείς!»

– Λένε ακόμη πως εκείνη την ίδια μέρα ο Τρελός μπήκε σε πολλές εκκλησίες, και κλαίγοντας σύνθεσε το δικό του Requiem για τον αιώνιο θάνατο του θεού.

Ύστερα βγήκε και είπε τα τελευταία του λόγια:
**«Μα τι είναι αυτές οι εκκλησιές των ανθρώπων,
αν δεν είναι οι σπηλιές και τα μνήματα του θεού;»**

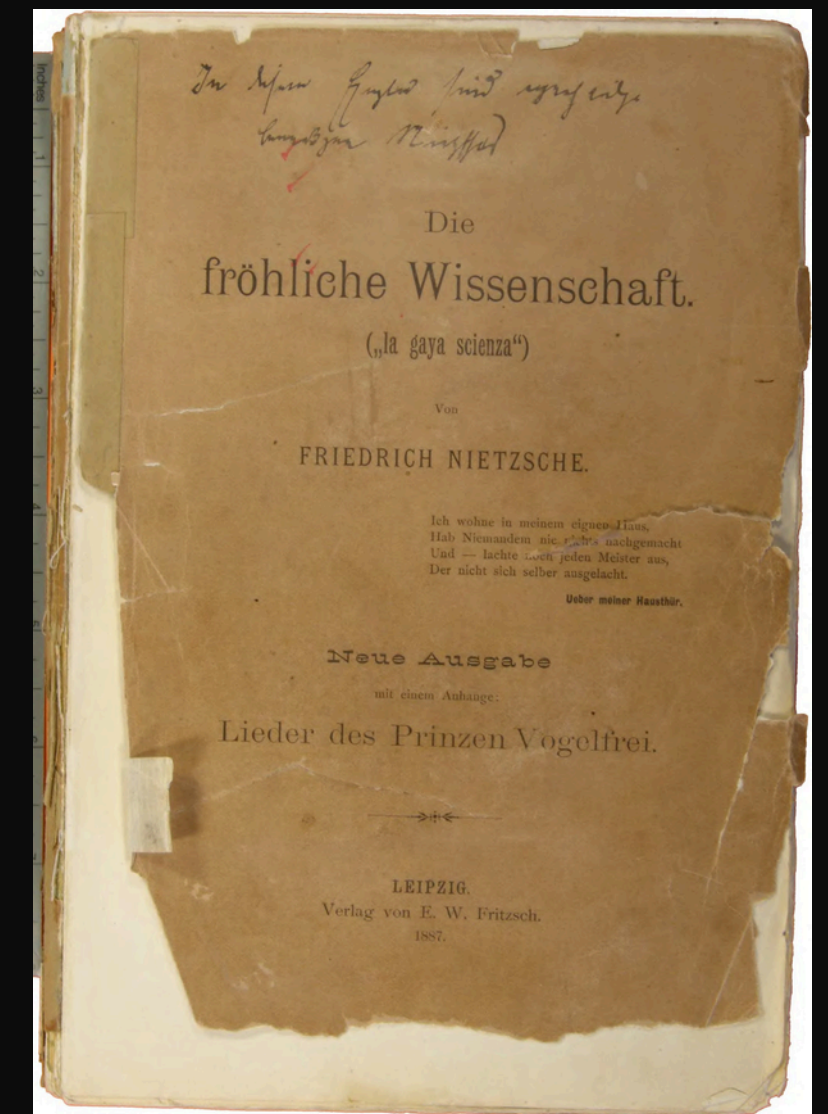

Η "Παραβολή του Τρελού"

Φρίντριχ Νίτσε

"Η Χαρούμενη Επιστήμη"

(Die fröhliche Wissenschaft, 1882)

Βρίσκεται στην παράγραφο 125 του βιβλίου.

...είναι μία από τις πιο διάσημες αφηγήσεις του Νίτσε, όπου ένας τρελός μπαίνει σε μια αγορά αναζητώντας τον Θεό, για να ανακοινώσει στο πλήθος ότι «ο Θεός είναι νεκρός».

Η παραβολή αυτή εκφράζει την ιδέα ότι οι ηθικές αξίες έχουν καταρρεύσει στη σύγχρονη εποχή, με βαθιές συνέπειες για την κοινωνία.

Αυτός που έχει πεθάνει τελικά είναι ο ίδιος ο άνθρωπος.

Δημιουργώντας μια 'μεταφορά' για το Ανθρωπόκαινο.

Παρουσιάστε και αναλύστε τη "μεταφορά" σας και εξηγήστε γιατί και πώς την επιλέξατε και πώς συνδέεται με εσάς.

Σε ένα κείμενο 300-350 λέξεων.

Μπορείτε να εμπλουτίσετε/ συνοδέψετε το κείμενό σας και με άλλο υλικό το οποίο θεωρείτε ότι θα βοηθήσει να αποδοθεί καλύτερα η 'μεταφορά' σας. Το υλικό μπορεί να είναι απλό ή πολυμεσικό (εικόνες, σκίτσα, φωτογραφίες, ποιήματα, μουσική, βίντεο...)

Εύρεση ενός κύριου νοήματος για τη μεταφορά

Τι θέλω να δείξω με τη μεταφορά μου;

... την καταστροφή, την ευθύνη, τη μεταμόρφωση ή κάτι άλλο;

Σύγκριση με κάτι πιο οικείο ή παραστατικό

Μπορώ να παρομοιάσω το Ανθρωπόκαινο με κάτι καθημερινό ή συμβολικό;

Παραδείγματα μεταφορών:

Ο άνθρωπος ως πυρκαγιά που κατακαίει τον πλανήτη.

Η Γη σαν μια πνοή που βαραίνει από τον καπνό της ανθρώπινης παρουσίας.

Ένας καλλιτέχνης που ξαναζωγραφίζει το τοπίο, αλλά με μπογιές δηλητηριασμένες.

Ο πλανήτης ως ένας εύθραυστος καθρέφτης, γεμάτος ρωγμές από την ανθρώπινη δραστηριότητα.

Διατύπωση με σαφήνεια και απλότητα

Πώς θα αποδώσω τη μεταφορά μου ώστε να είναι άμεση και κατανοητή;

Π.χ.: Το Ανθρωπόκαινο είναι σαν ένας γιγάντιος καμβάς, όπου οι άνθρωποι

ζωγραφίζουν αδιάκοπα, αλλά χωρίς να νοιάζονται αν σκίζουν τον ίδιο τον πίνακα.

Tips
Tips
Tips

Ημερολόγιο μαθήματος...

Η προσωπική μου σημερινή μαθησιακή διαδρομή.

Σημειώστε μερικές σκέψεις για το σημερινό μάθημα.